

Pii semε pii tuuyɔ ya y'a wá yiye na,
na yi pinne yeege shiizhan na pye
semε kuugo nigin.

Pee pu wa mε:

Kile w'a Koŋɔ yàa

Adama ni Awa

Nuxhun ni kɔɔgbɔhɔ ki keree

Ibirayima wo keree

Yakuba wo keree

Yusufu wo keree

Musa wo keree

Wuruti wo keree

Saannaa Dawuda wo keree

Kile tudunmɔɔ Eli wo keree

Kile tudunmɔɔ Zhonasi wo keree

Kile tudunmɔɔ Dajeli wo keree

Adama ni Awa

wo keree

Jurumu jegana koŋɔ ni

L'histoire d'Adam et Ève en langue mamara du Mali

Adama ni Awa wo keree

Jurumu jegana koŋɔ puga ni

L'histoire d'Adam et Ève

*Comment le péché est entré
dans le monde*

Traduit en langue mamara (minyanka) du Mali

Imprimerie ANTBA

Église Chrétienne Évangélique
BP 19 Koutiala, République du Mali

Nos remerciements à “The New Tribes Mission”

Les illustrations prises de:
New Tribes Mission Chronological Pictures
Les dessins sont utilisés avec la permission de
New Tribes Mission.

1ère édition en langue mamara 200 exemplaires

© 2013 Église Chrétienne Évangélique du Mali
BP 19 Koutiala
République du Mali

ke niŋe ke na, kee kemu Kile ya laŋi ge.» Nuxhun na se xɔ, a Lemeki di yee xhuu kaguro ni kelee gbarashere ni kaguro (595) ta. A wu jalaa ni pushaa pii se. Lemeki ya shi wemu ta ge, a wee di bye yee xhuu gbarashuun ni kelee gbarashuun ni gbarashuun (777). A wu na xu. Ba Nuxhun ya yee xhuu kaguro (500) ta we, na jalaa taanri se: Semu ni Kamu ni Zhafeti.

a Zheredi di yee xhuu gbarataanri (800) ta. A wu jalaa ni pushaa pii se. Zheredi ya shi wemu ta ge, a wee di bye yee xhuu gbarashεere ni kelee gbaara ni shuun (962). A wu na xu.

Ba Henoki ya yee kelee gbaara ni kaguro (65) ta we, na Metusela se. Henoki bi naari ni Kile ni. Metusela na se xɔ, a Henoki di yee xhuu taanri ta (300). A wu jalaa ni pushaa pii se. Henoki ya shi wemu ta ge, a wee di bye yee xhuu taanri ni kelee gbaara ni kaguro (365). Henoki bi naari na sahanj ni Kile nidaan ni. A wu ba bye wu ne we, bani Kile ya wu lo.

Ba Metusela ya yee xhuu nigin ni kelee gbarataanri ni gbarashuun (187) ta we, na Lemeki se. Lemeki na se xɔ, a Metusela di yee xhuu gbarashuun ni kelee gbarataanri ni shuun (782) ta. A wu jalaa ni pushaa pii se. Metusela ya shi wemu ta ge, a wee di bye yee xhuu gbarashεere ni kelee gbaara ni gbarashεere (969). A wu na xu.

Ba Lemeki ya yee xhuu nigin ni kelee gbarataanri ni shuun (182) ta we, na ja se. A wu wee mege le Nuxhun. A wu jo: «We na ba we logoo njε wu keje labye wu beeri, ni wu kanhama pu beeri ni

Jaha tatiige jomɔ

Kile ya shenshiilee piimu ya, na pu yaha konɔ puga funɔ ni ge, pee ne Adama ni Awa. Pee kaa we seme we ya yu we mu.

Tuun wemu ni Kile ya sipya ya ge, na wu le fereme ni tiire tege ka ni. A sipya di ba Kile jomee yaha, na jurumu pye. Lee l'a pa ni kanhama ni xu ni sipya mu.

Pe jomɔ pe ya foro Karjεεge Jomee Nile li wo seme po li ni. Ma bu lee kalaa, ma na kii keree kii jaha ce xuuni.

Jomɔ pu tataya

Kilɛ w'a Adama ni Awa yàa	1
Cee yaagana	2
Jurumu nizhiime wu keree	3
Kayɛn ni Abeli keree	7
Adama wo nagoo pee	11

bye yee xhuu gbarashɛɛɛ ni kɛ ni shuun (912).
A wu na xu.

Ba Enɔsi ya yee kɛɛɛ gbarashɛɛɛ (90) ta wɛ, na Kena se. Kena na se xɔ, a Enɔsi di yee xhuu gbarataanri ni kɛ ni kaguro (815) ta. A wu jalaa ni pushaa pii se. Enɔsi ya shi wemu ta ge, a wee di bye yee xhuu gbarashɛɛɛ ni kaguro (905). A wu na xu.

Ba Kena ya yee kɛɛɛ gbarashuun ta wɛ (70), na Malalɛli se. Malalɛli na se xɔ, a Kena di yee xhuu gbarataanri ni kɛɛɛ shishɛɛɛ (840) ta. A wu jalaa ni pushaa pii se. Kena ya shi wemu ta ge, a wee di bye yee xhuu gbarashɛɛɛ ni kɛ (910). A wu na xu.

Ba Malalɛli ya yee kɛɛɛ gbaara ni kaguro (65) ta wɛ, na Zherɛdi se. Zherɛdi na se xɔ, a Malalɛli di yee xhuu gbarataanri ni kɛɛɛ taanri (830) ta. A wu jalaa ni pushaa pii se. Malalɛli ya shi wemu ta ge, a wee di bye yee xhuu gbarataanri ni kɛɛɛ gbarashɛɛɛ ni kaguro (895). A wu na xu.

Ba Zherɛdi ya yee xhuu nigin ni kɛɛɛ gbaara ni shuun (162) ta wɛ, na Henɔki se. Henɔki na se xɔ,

A Kayen ni wu shɔ wu binne, a wee di Xhenɔki se. A Kayen di kulo sin, na li mege le wu ja Xhenɔki na.

Lee kadugo na a Adama ni wu shɔ wu binne sanha, a wu ja nigin wa be ta, na wee mege le Seti, na jo: «Kayen ya Abeli wemu gbo ge, Kile ya ja watii kan ne mu wu tɛge.» A Seti be di ba ja wa se, na wee mege le Enɔsi. Wee tuun wu ni, a sipyii di ɲɔ kɔn na Kile pele, na wu mege yiri na Tehene Baa Kile.

Adama wo nagoo pee

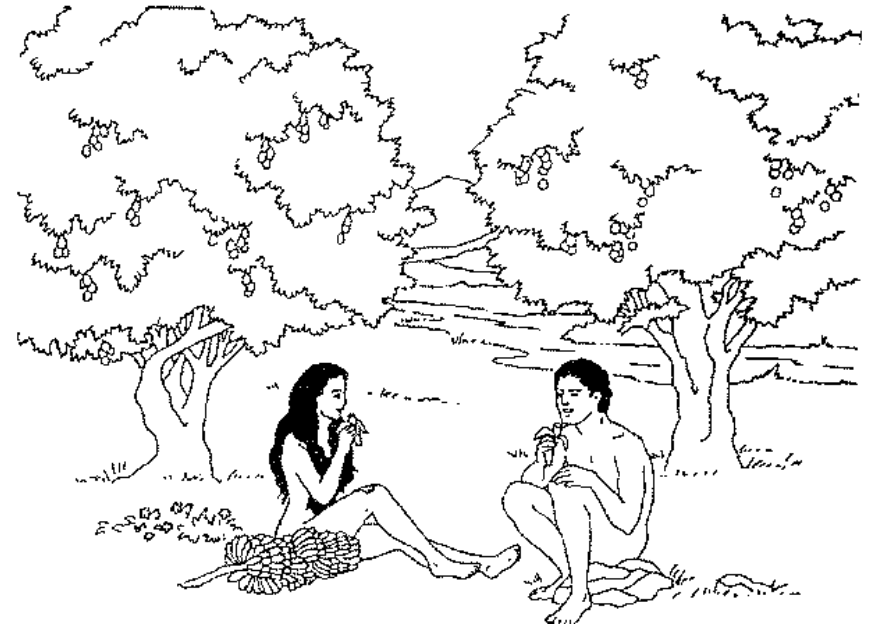
Ba Adama ya yee xhuu nigin ni kelee taanri (130) ta we, a wu ja wa se wuye jaa ni, ba wuye pyaa ki je we. A wu wee mege le na Seti. Seti na se xɔ, a Adama di yee xhuu gbarataanri (800) ta. A wu jalaa ni pushaa pii se. Adama ya shi wemu ta ge, a wee di bye yee xhuu gbarasheere ni kelee taanri (930). A wu na xu.

Ba Seti ya yee xhuu nigin ni kaguro (105) ta we, na Enɔsi se. Enɔsi na se xɔ, a Seti di yee xhuu gbarasheere ni gbarashuun (807) ta. A wu jalaa ni pushaa pii se. Seti ya shi wemu ta ge, a wee di

Kile w'a Adama ni Awa yaa

(Zhenzi kuugoo 2:4 fo kuugoo 5:32)

Tuun wemu ni Kile ya fugba ni jine ki yaa ge, tire nigin be bye jine ki na we. Nakana nigin be bi sanha fin jine ki na we, bani Tehene Baa Kile bi sanha zanha shan jine ki na we, sipya be di bye jine ki na wemu na da faa pyi we.

Kafugo ki bi ma fòro jìñe ki ni, na mēñe kpɔɔn, kee di jìñe ki fugba wu beeri jìñe. A Tēhene Baa Kile di jìñe puuro lɔ, na ti yàa sipya, na jiiifere kafeege le wu munaawegee ni ni wuye pyaa jɔ kafeege ni. A sipya wu bye jiiifere na.

Lee kadugo na a Tēhene Baa Kile di tiire kereye yàa Edeni fiige ki Kile-nɔhɔ ki na. Ná we w'a yàa ge, na wee yaha wà. Tige tige k'a jɔ jēwiine ni, na daan talige ni ge, a Tēhene Baa Kile di yee beeri tuuyo pye y'a fin foro jìñe ki ni. Jiiifere Tige, ni Kasaana ni Kakuunɔɔ Beeri Ceme Tige k'i je tiire kereye yi jìñe ki ni.

A Tēhene Baa Kile di ná wu yaha Edeni tiire kereye yi ni, na w'a yi yari wu da yi kasei. A Tēhene Baa Kile di le jɔmɛ le jo nà wu mu na: «Ma na já da tiire kereye yi tiye yi beeri nagoo li, ga tige kemu ki wa Kasaana ni Kakuunɔɔ Beeri Ceme Tige ki ge, ma ganha kee li we, bani ma ga kee li cana kemu m'a xu!»

Cee yaagana

A Tēhene Baa Kile di jo: «Li ya jɔ nà wu pye wuye nigin we. Ne na wu tuugo tegeɔɔ yàa wu mu.» A Tēhene Baa Kile di sige xaara ni fugba shazheere

A Tēhene Baa Kile di Kayen pye: «Mii ma cuun Abeli di je we?» A wu wu jɔ shɔ na: «Ne ce we. Ta ne wu wa na cuun wu kasege pyeɔɔ?»

A Kile di jo: «Jaha m'a pye we? Ma cuun wu shishan pu m'a wo ge, pu wa ba seeri je we, na sipya suu na ne wu yogo jo wu kaa na. Nime, jìñe ke k'a ki jɔ mugi na mu cuun wu shishan pu gba ge, mu ya lanj kee na. Ma ba faa pye jìñe ki na, ma da kuduun ta we. Ma na ba bye sipyinaraga ni sipyitana jìñe ke na.»

A Kayen di Tēhene Baa Kile pye: «Ne jaagi kanhama p'a pele. N'a da já pe beeri ku we. Li wii, m'a na kori nijaa ke jìñe ke na. Ne na ba nmɔhɔ ma na, di bye sipyinaraga ni sipyitana jìñe ke na. Wa beeri bu na ta wu na gbo. A Tēhene Baa Kile di wu pye: «Sipya sipya w'a Kayen gbo ge, Kayen gbuuro ti foo na dɔ ma na tɔɔnii gbarashuun.»

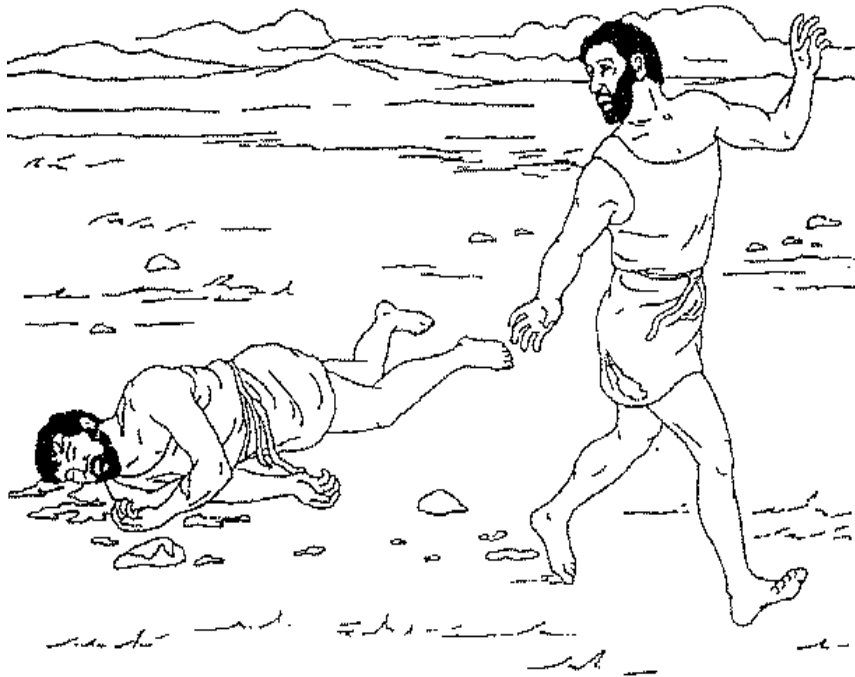
A Tēhene Baa Kile di fe kpɔn Kayen na, kɔnhɔ sipya sipya w'a wu ja ge, wu ganha da wu gbo we. Lee kadugo na a Kayen di laha Kile taan, na she diin Nɔdi fiige ki ni, kee je Edeni fiige ki Kile-nɔhɔ ki na.

Ga wu ya ta sɔɔ Kayen wo saraga ki na we. A Kayen luu di yìri xuuni; a wu paha di danha. A Tɛhɛnɛ Baa Kile di jo: «Ƴaha k'a ma luu yirige we? Ma ba kasaɗɗaa pyi, ma na ba fundanga ta.

Ga ma ba kakuuyo pyi, kuumɔ na daha ma feni tuun bæri ni, na giin di se ta ma na. Ga mu w'a yaa na se ta kuumɔ pu na!»

Lee be na a Kayen di wu cuun Abeli pye: «Wù she kerɛye yi ni.» A p'i gari wà. Ga na pu yaha kerɛye yi ni, a Kayen di yìri wu cuun wu feni na wu gbo.

bæri yàa na yeege ɲiɲe ki ni. Na ba ni ti ni ná yíri, na wu wii yirigana lemu na wu da da ti yiri ge. Ná w'a mɛge kemu le kemu na ge, a kee di bye kee wo mɛge. A ná wu yapɔɔyɔ ye, ni fugba shazhɛere, ni sige xaara ti bæri mɛye le.

Ga tɛgeɗɔɔ ya ta ná wu mu wemu wu ɲe ba wu ɲe we. A Tɛhɛnɛ Baa Kile di ɲmunugbo wá ná wu na. Na wu yaha pee ɲmunumɔ pu na, a Kile di ná wu gbodipile nigin lɔ, na wu ceexaara ta yaha lee talɔɔ ki ni na taga kee wege ki tɔ. Gbodipile le Tɛhɛnɛ Baa Kile ya lɔ ná wu ni ge, na lee taga cee yàa, na ba ni wu ni ná yíri.

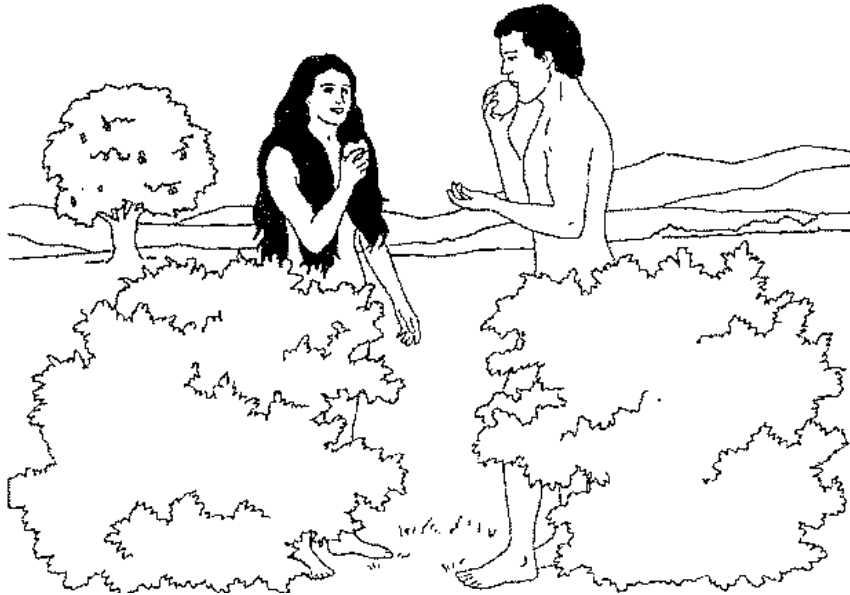
Ba ná w'a cee wu ɲa we, na jo:

«Wii mɛ, nɛ kaciige ka ki ɲe ke.
Nɛ ceexaara ta ti ɲe te.
We mɛge na bye <Cee>,
bani w'a foro ná ni.»

Lee l'a li pye ná na ba wu nu ni wu to yaha, na nɔɔ wu shɔ na. Pu na ba bye ceexaara nigin. Ná ni cee ceepilegee wuu pu bye, pu bi ta shiige cɛ we.

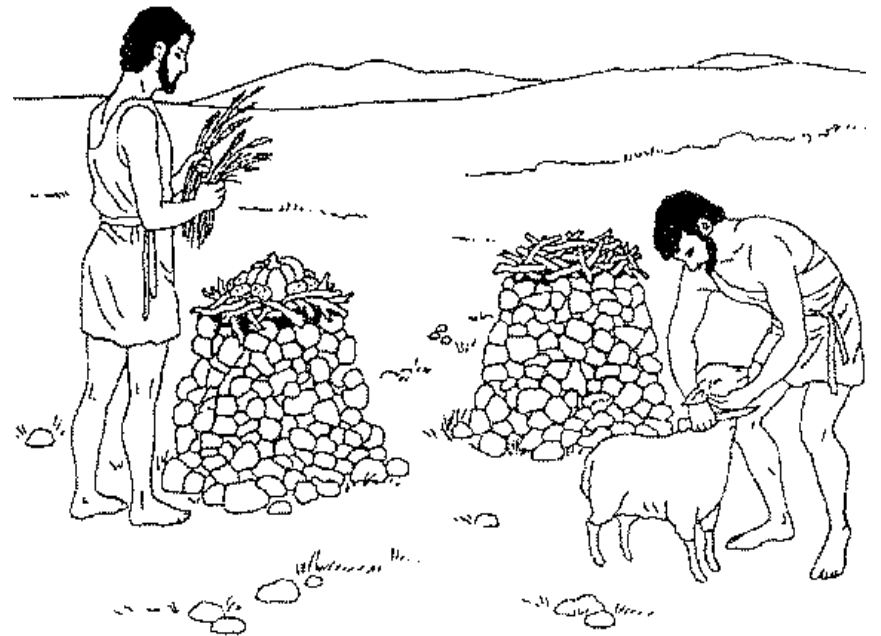
Jurumu nizhiime wu keree

Tehene Baa Kile bi sige yanmuyɔ yemu bæri yàa ge, wɔ wu bi shiige yi saya bæri na. A wɔ wu ba cee wu pye: «Can na, Kile w'a jo na yee ganha ba tiire kerɛye yi tiye yi bæri nagoo li-i ya?» A cee wu wu ɲɔ shɔ na: «Wèe na já da tiire kerɛye yi bæri nagoo li. Ga tige ke ki wa tiire kerɛye yi niɲe ki ni ge, Kile ya jo na: «Wù ganha da kee pya li wɛ, wù ganha da gbɔn bɛ wu na wɛ. Lee ga bye, wèe na xhuu.» »

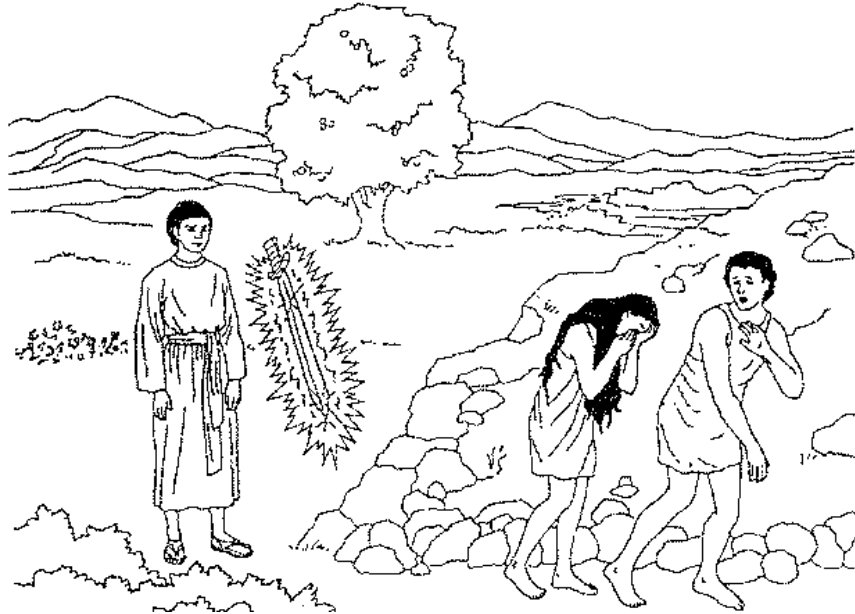
Kayen ni Abeli

A Adama ni wu shɔ Awa di binne, a wee di yere yacere na, na Kayen se, na jo: «Ne ná se Tehene Baa Kile fanha ni.» Lee kadugo na a wu Kayen cuun Abeli se. A Abeli di bye yatɔnahama, a Kayen di bye faapye. Ba tuun wa ya toro wɛ, a Kayen di wu faa yanmuyɔ ya wolo kan Kile mu saraga wu kasaɲaa wuu na. A Abeli bɛ di wu wo dubyapiye nizhiie nijeye ya co gbo, na yee wo sinme xaara ti kan saraga Kile mu wu kasaɲaa wuu na. A Tehene Baa Kile di sɔɔ Abeli ni wu saraga ki na.

A Tɛhɛnɛ Baa Kile di wu kɔri yeege Edeni fiige ki tiire kerɛye yi ni. Ɔɛnɛ kemu ni w'a foro ge, kɔnhɔ wu she faa pyi kee na. Lee na w'a Adama kɔri yeege wà.

Mɛlɛkɛɛ pii bye wà, pee mɛge ɲɛ na Serubɛɛn a wu pee yaha Edeni tiire kerɛye yi Kile-nɔhɔ ki na ni na ɲmɔpara ni, lee na figi na Ɔiifɛɛɛ Tige ki kasɛɛge pyi.

A wɔ wu cee wu pye: «Yee da xhuu wɛ dɛ! Ga Kile ya li cɛ na caɲa kemu y'a da kee tige ke pya wa li ge, yee ɲii na mugi, yi na bye ba Kile ɲɛ wɛ: yi na kasaɲaa ni kakuuɲɔɔ bɛɛri cɛ.»

A cee wu tige pya wu ta w'a ɲɔ ɲɛwiine ni, na wu na daan talige ni, na wu na já fungɔngɔ fɛɛɛ kan sipya mu, na ma pye keree bɛɛri cɛvɔɔ, bani fungɔngɔ fɛɛɛ wa wu ni. A wu tige pya wa lɔ li, na wa kan wu poo wu bɛ mu wuyɛ tɔan. A wee bɛ di wee li.

Wee tuun wu ni a pu beshuun ɲii di mugi. A p'i li cɛ na pee ceepilegee wuu pu ɲɛ. A p'i nitorɔɲɔ wɛyɛ jooli nɔɔ yiyɛ na na pye pu fàya.

Ba yakɔɲɔ k'a pa nɔ wɛ, a p'i Tɛhɛnɛ Baa Kile mujuu logo tiire kerɛye yi ni wu na ɲaari. A ná wu ni wu shɔ wu baa she ɲmɔhɔ Tɛhɛnɛ Baa Kile ɲaha na, kerɛye yi tiire ti tɛ ni. A Tɛhɛnɛ Baa Kile di ná wu yiri na wu pye: «Mii m'a wà wɛ?» A wu wu ɲɔ shɔ na: «Nɛ mu mujuu logo tiire kerɛye yi ni na fya, na naye ɲmɔhɔ, bani nɛ ceepile wo wu ɲɛ.» A Tɛhɛnɛ Baa Kile di jo: Ɔɔgɔ w'a mu pye na mu ceepile wo wu wa wɛ? Tige kemu nagoo na nɛ mu sige tiire kerɛye yi ni ge, wee pya wa m'a li gɛ?» A ná wu wu ɲɔ shɔ na: «Cee we m'a kan nɛ mu

wu bye na tàan ge, wee w'a tige pya wa kan ne mu ne li.» A Tɛhɛnɛ Baa Kile di cee wu pye: «Ɔaha na m'a lee pye we?» A cee wu wu ɔɔ shɔ na: «Wɔ w'a ne faanna; a ne wu li.» A Tɛhɛnɛ Baa Kile di yi jo wɔ wu mu na:

«Le m'a pye ge,
Lee wuu na ma na ba laɲi yaɔɔɔɔ
ni sige xaara ti beeri te ni.
Ma na ba fuulo ma yacere na.
Gbazhenhe na ba bye ma yalige
ma shi caɲa ɲehɛɛ ki beeri ni.
Ne na tobɛnɛ le ma ni cee te ni.
Tee na bye mu ni wu nagoo be te ni.
Wa ba ma ta wu na ma ɲuɲɔ tɔnhɔɔ.
Ma be ba wa ta
ma na wu nɔ wu ɲidavenɛ na.»

A Kile di cee wu pye:
«Ne na ba la fara ma lahaa kanhama na.
Ma na ba gana lahaa taseɲe ni.
Ma ɲidaan na ba ma ɲaha ɲeri ma poo yiri,
w'a bye ma ɲuɲɔɔ.»

A Kile di ná wu pye: «Ne ya ma pye ma ganha bu tige kemu pya li we ge, m'a ma shɔ wu ɲɔmɛɛ co na wee li. Lee wuu na:

«Ɔiɲe ya laɲi mu wuu na.
Ma na ba fenhe ganha xuuni
m'a na ma ɲolige ta
na foro ɲiɲe ki ni,
ma shi caɲa ɲehɛɛ beeri funɲɔ ni.

Ki na ba xhuyo ni ɲakuunɔ yeege ma mu.
Faa yaɲmuyɔ na ba bye ma yalige.
Ma na ba ma ɲolige taa ma fun fun lɔhɔ ni,
fo na she ma pye m'a kuri
ɲiɲe ki ni tuun wemu ni,
bani kee ni m'a foro.

Mu ɲe puuro,
ma na ba guri puuro ni.»

A Adama di wu shɔ wu mege le Awa, (lee kóri ɲe ɲiifɛɛɛɛ), bani ɲiifɛɛɛɛ sipyii beeri nu wu ɲe wii. A Tɛhɛnɛ Baa Kile di seɛge fàya yàa Adama ni Awa mu pu faleye.

A Tɛhɛnɛ Baa Kile di jo: «Sipya ya pye ba wèe ɲe we, bani w'a kakuunɔ ni kasaana ce. Wù wu ɲaha kɔn nime wu ganha da wu keɲe yeege wu Ɔiifɛɛɛɛ Tige pya wa lɔ li, wu diin ɲiifɛɛɛɛ ni xu baa we.»